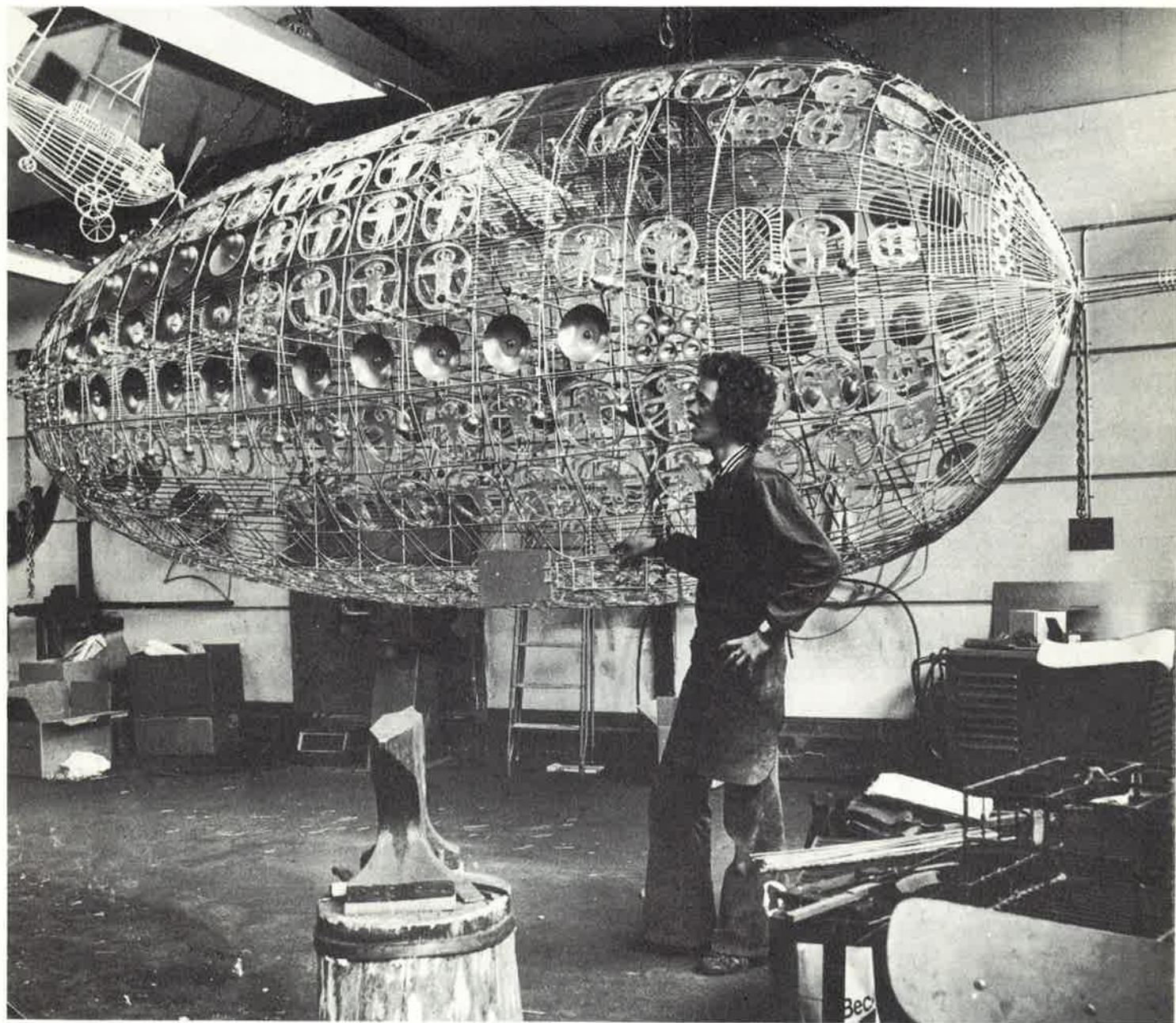

mängen

nr
2-1973

LÄTT BLANDAT FRÅN BRUKEN

KOSTA, BODA, ÅFORS, JOHANSFORS

Zeppelinare från Boda till Malmö

I Boda har smidesarbetarna avslutat arbetet på en zeppelinare. Det är Bertil Vallien, som har utformat den stora och smäckra farkosten.

Den skall, tillsammans med en lika stor luftballong i smide, hänga mellan två våningsplan i ett nytt butikscentrum, Caroli City i Malmö.

INNEHÅLL

NAMNPRISTÄVLING

PÅGÅENDE PROJEKT

STIPENDIATRESA

VAD TYCKER TURISTERNA?

Vinnarna. sid 2

Miljöförsök i Boda, glaskammare i Johansfors, centrallager i Kosta sid 4-5

I detta nummer kan Du läsa om stipendiaternas resa i österled. sid 6-7

Vi har minst hundra tusen turister vid bruken varje år. Vad får de för intryck vid sina besök? sid 16

Pristävling:

Vinnande blandning

Att mäng är den blandning av bl a sand och blymönja som smälts till glasmasa vet väl alla, som arbetar vid ett glasbruk. Det var emellertid bara Per Gezelius som kom på att "mängen" kunde användas som namn på vår personaltidning. Han vann namnpristävlingen med sitt förslag "Mängen - lätt blandat från bruken".

Pris

Vi hade även utlovat ett andrapris. Det går till Stina Pettersson, L-G Magnusson och Erik Kjellander på målareverkstaden i Kosta. De hade tillsammans lämnat in ett flertal trevliga namnförslag.

Pristagarna får som utlovats en penninglott. Redaktionen tackar alla som har deltagit i tävlingen och önskar pristagarna lycka till i penninglotteriets nästa dragning.

Presstopp: Det blev ingen vinst.

Fackrepresentanter i styrelsen

AB Åforsgruppens styrelse har utökats med två arbetstagarrepresentanter, Lars-Gösta Magnusson, Kosta och Ingvar Gröön, Åfors. De utsågs genom fackföreningsval i juni. Under september kommer Gröön och Magnusson att genomgå en L0-ledd utbildning för arbetstagarrepresentanter i bodelagsstyrelser.

INGVAR GRÖÖN

LARS GÖSTA MAGNUSSON

Nu finns du på data

De uppgifter som personalen, som nu finns spridda inom olika avdelningar på företaget, kommer att sammanföras till ett register som sedan skall föras över på ADB.

Ett personkort kommer att upprättas över varje anställd i företaget. Kortet innehåller uppgifter om den anställdes namn och adress, hans yrke och arbetsplats, hans försäkringar och fackföreningstillhörighet samt uppgifter om lön och skatteavdrag. Uppgifterna finns tidigare på bl a skattsedlar, varför införandet av registret endast innebär en överföring av befintliga uppgifter till en mera lätthanterlig sammanställning.

Syftet med registret är i första hand att samordna befintliga uppgifter om personalen och därigenom rationalisera och förenkla de administrativa rutinerna. På längre sikt kan registret användas som bas för framtagande av den personalstatistik som krävs av stat och fackorganisationer samt den statistik som företaget behöver för sin egen personalplanering. Personalregistret kommer dessutom att förenkla en eventuell omläggning av samtliga löner till ADB.

Redaktionen

Redaktör: Göthe Gustafsson

I redaktionskommittén:

Ulf Assargård
Torsten Carlsson
Krister Ekman
Elsa Gustafsson
Gunnar Johansson
Pat Johansson

Ansvarig utgivare:
Erik Rosén

VINNARE I NAMNPRISTÄVLINGEN
Fr.v. LARS-GÖSTA MAGNUSSON, ERIK KJELLANDER, STINA PETTERSSON OCH PER GEZELIUS

Aforsgruppens utveckling i framtiden

PRODUKTUTVECKLING, MARKNADSFÖRING

När detta skrives har jag just återvänt från en längre resa till USA, Canada och Japan. Jag tror man med rätt kan konstatera, att vi flyttar fram våra positioner på marknaden här såväl som i de flesta andra länder till vilka vi exporterar. Man uppskattar vår progressivitet, när det gäller produktutveckling, marknadsföring och våra produkter blir mer och mer välkända bland allmänheten.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETERNA

Vi får också ett allt intimare samarbete med våra affärsförbindelser utomlands, och de är också beredda att sätta in större resurser för att stödja vår försäljning, därför att de ser utvecklingsmöjligheterna och har förtroende för framtiden i samarbetet med oss, och vi får även en allt större tyngd och betydelse för dem genom vår växande storlek.

HÖGA PRISER - OJÄMNHETEN I KVALITETEN

Våra största problem ligger i våra relativt höga priser och ojämnheten i kvaliteten på våra leveranser. Det förstnämnda är ej mycket att göra åt, men det senare problemet är en intern organisations- och samarbetsfråga, som vi måste lösa snarast, om vi skall lyckas i vår strävan att skapa ett definitivt fotfäste på utlandsmarknaden, där hela världens glasindustri kämpar om utrymmet i affärerna. Kampen avgörs endast genom objektiva värderingar av en vara, och kvalitetsnivån på densamma har därvid en avgörande betydelse.

SAMARBETSPROBLEMATIKEN

Jag tar upp denna fråga här, därför att det dels är ett så dominerande och svårlöst problem och dels leder in på samarbetsproblematiken i stort inom ett företag av Åforsgruppens storlek och produktsammansättning, där arbetstagarens påverkan på slutresultatet i de flesta fall är större än de hjälpmedel som används i produktionen, något som är ganska speciellt för den manuella glasindustrin. Glasindustrin är på många sätt traditionsbunden genom lokaliseringen av företagen till mindre platser och den hantverksmässiga tillverkningskaraktären. Detta har varit och är en mycket stor styrka, genom vilket vi har undgått en stor del av de problem och konflikter som har drabbat den högmekaniserade storindustrin.

Vi är dock nu på väg in i ett annat utvecklingsskede som följd av vår storlek, ökad mekanisering av produktionen och administrativa rutiner samt samhällets och de anställdas krav på insyn och medinflytande, en naturlig process idag för att skydda den enskilde individen i en

allt mer komplicerad och svårbemästrad värld.

Det är en mycket intressant och nödvändig men svår uppgift att nu mera konsekvent och systematiskt inom vårt företag finna former för ett samarbete, som blir meningsfullt för alla parter, och som successivt leder till ökad förståelse för problemen och därmed underlättar lösningar, som ger vårt företag större livskraft på lång sikt.

ÖPPEN POLITIK, SAKLIG INFORMATION

Jag vill personligen att vi skall föra en så öppen politik som möjligt från företagets sida med saklig information och öppna diskussioner med dem som berörs av problem och förändringar.

SAMARBETE OCH MEDINFLYTANDE

Vi har dock här en svårighet, som ligger i att vi av kostnadsskäl har en administrationsapparat som är väsentligt mindre än vad svensk industri i allmänhet har. Våra resurser för att göra omständiga utredningar och lämna alltför detaljerad information, deltaga i mycket kommittéarbete etc är därför begränsade. Då det är mycket känsligt och ekonomiskt farligt att dra på sig stora fasta kostnader för ett företag av vår lågmekaniserade typ, hoppas jag att vi dock ska hitta de former för samarbete och medinflytande som baserar sig på så enkel formalisering av kontakterna som möjligt och mera på täta direkta personliga informationer och diskussioner. Man undviker därigenom en överdriven fördyring och

byråkratisering av beslutsprocessen i företaget, som annars i sin tur kan leda till samarbetsproblem genom den brist på smidighet och anpassning som då ofta uppstår.

STÖRRE ANSVAR

Vi kan glädja oss åt ett bra samarbete med fackföreningens och övriga personalorganisationers representanter. Vi har nu också blivit underrättade om vilka anställda som har blivit utsedda att ingå i bolagets styrelse. Vi hälsar dem välkomna och de kommer att få full insyn i bolagets problem och därmed underlag för sitt ställningstagande. Jag tror denna nya kontaktmöjlighet med de anställdas representanter i styrelsen kan bli mycket värdefull för bolaget.

ÅFORSGRUPPENS UTVECKLING I FRAMTIDEN

Genom ovannämnda positiva förhållanden och nya kontakter bör vi genom öppenhjärtiga diskussioner kunna komma fram till lämpliga former för samarbetet mellan företag och anställda.

Det kommer naturligtvis också att leda till ett större ansvar och svåra ställningstaganden för dem som därvid kommer att delta i beslutsprocessen som skall bestämma Åforsgruppens utveckling i framtiden, då det kommer att betyda avgörande av frågor av mycket stora dimensioner och mycket mera komplicerad karaktär än tidigare. Denna avigsida bör dock kompenseras av känslan och tillfredsställelsen av att kunna påverka utvecklingen inom ett företag i en värld, där föränderligheten, som vi måste anpassa oss till, blir allt snabbare och mångsidigare.

Erik Rosén

NOTERAT NYTT:

Boda

Konstglasbruken har liksom stora delar av svenska industrin problem med arbetsmiljön. I vår industrigren är problemen med buller och värme de mest framträdande.

byggt en tratt, som förbättrar utsuget i ugnen. Hur har då experimentet utfallit? I Boda väntar man med intresse på resultatet av de mätningar som industriläkarcentralens ergonom skall utföra.

I hyttan är man nöjd med ugnen. Bengt Svensson sit-

DEN ISOLERADE VÄRMEUGNEN

I Boda pågår för närvarande några intressanta försök med att eliminera buller och värme från glas- och värmugnar. En av hyttans värmugnar har byggts in helt och hållet med flera plåtlager med mellanliggande isolermaterial av stenu. Ovanpå ugnarna har man

ter i mästarstolen bredvid experimentugnen.

-Isoleringen fungerar bra. Både buller och värmestrålning har minskat. Värmeisoleringen är så bra att man kan lägga handen på ugnens ytterhölje utan att bränna sig det minsta. Jag hoppas att fler ugnar kommer att

DEN GAMLA VÄRMEUGNEN

byggas in på samma sätt.

En av Bodahyttans glasugnar håller även på att byggas in. Isolermaterialet av plåt och stenull är samma som vid värmeugnen, men vid glasugnen har man dessutom ett vattenkylningssystem, som förväntas förbättra värmeskyddet ytterligare. För att eliminera avgaserna från ugnen planerar man bygga en avgasfläkt. Bullernivån hoppas man kunna sänka lika mycket som vid den inbyggda värmugnen.

Johansfors

En ganska märkbar förändring av glaskammarens och sliperiets interiörer i Johansfors kommer att ske under hösten. Då skall nämligen en s k tvättlinje installeras, eller om man så vill, ett löpande bandsystem som transporterar glasen mellan de olika stationerna. Vitsen med detta är naturligtvis en rationellare drift, men också att det på många sätt är arbetsbesparande.

sparande. Det gamla beprövade sättet med lyftande och kasande av lådor och vagnar försvinner så gott som helt.

Vissa förändringar i lokaliteterna måste dock till för att få plats med det nya systemet, dock inge större ingripanden.

Personalen som berörs av detta nya, har tidigare blivit informerade om vad som kommer att hända, och fick då också beskedet att inga friställningar blir aktuella, trots denna ganska stora rationaliseringsåtgärd. Ett liknande system finns redan inkört i Boda och erfarenheterna därifrån pekar i positiv riktning.

Kosta

MÅLERIVERKSTADEN EFTER OMBYGGNADEN

Kostas gravörer och målare kom tillbaka till nya lokaler efter semestern. Verkstäderna är ljusa och trevliga och dessutom betydligt rymligare än tidigare. Arbetsgruppen, bestående av representanter för arbetare, tekniker och konstnärer, har lyckats bra i sina strävanden att skapa funktionella lokaler med en god arbetsmiljö.

Arbetet med centrallagret har pågått under en lång tid. Först efter semestern kunde vi se det första praktiska resultatet; gräv- och schaktmaskinen började plana ut området bakom sliperiet. Vi väntar spánt på fortsättningen.

Lagret skall ju vara klart i början av nästa år.

Boda

BODAS UTÖKADE UTSTÄLLNINGSHALL

Den ombyggnad av utställningen i Boda, som påbörjades förra året, har nu avslutats i och med att andra etappen stod klar

lagom till turistsäsongen. Den ombyggda utställningslokalen ger oss möjlighet att, på ett snyggt och trevligt sätt, presentera vårt breda sortiment.

Stipendiater på finlandsresa

I förra numret av Triangeln redovisades vilka som erhållit direktör Åfors resestipendium, men vi kunde inte ange resmålet. Nu har resan gjorts. Målet var den finska glasindustrin som besöktes under en vecka.

I år har resan företagits i en hyrd minibuss som körts av reseledarna. Detta arrangemang valdes därför att det ger stor frihet i planering av resan samtidigt som gruppen hålls samman på ett bra sätt. Erfarenheterna måste sägas vara goda.

Programmet var i korthet följande:

Bussresa från Kosta via Åfors och Boda till Linköping. Vi hann med en blixervisit i Gamla Linköping där vi hälsade på i silversmedjan hos Hanne och handlade lite i "snusboden".

Efter lunch åkte vi buss till Norrtälje f v b med båt till Åbo. Vädret var mycket vackert under hela resan, och Ålands hav låg som en spegel. Åbo skärgård var fantastisk i morgonsolen.

Vi planerade att besöka fyra finska glasbruk, Hummila, Notsjö, Iittala och Riihimäki och hade ca två timmars bussresa från Åbo till Humppila. Vägen går här igenom en ganska tråkig landskapstyp. Vi såg ännu ingen av landets omtalade tusen sjöar.

HUMPPILA

Humppila glasbruk är ett relativt litet glasbruk. Det har byggts med tanke på turisterna och är endast något år gammalt. Praktiskt taget all större utrustning är svensk. Bruket har 86 anställda och är planerat

på så sätt att besökaren kan bese glasarbetet genom den glasvägg som skiljer cafeteria och hytta.

Turister släpps inte in i produktionsavdelningarna. En turistvärdinna informerar om bruket och det arbete man kan se.

En kul detalj, som man observerade direkt, var att alla i hyttan hade lika tröjor, orange med brukets emblem. Enligt uppgift var de flesta positiva till ett sådant arrangemang och det gjorde onekligen ett prydligt intryck. Färgen på tröjorna går även igen på deras presentkartonger. Hela bruket är förresten hållet i denna färg.

Man tillverkar relativt mycket färgat glas, någon blykristall förekommer inte. Man arbetar i ganska små verkstäder. Någon dekore-ring av betydenhet såg vi inte utan glaset packades i presentkartonger efter planing och kulning.

NOTSJÖ

Från Humppila åkte vi till Notsjö glasbruk eller som det numer heter: Arabia glas. Detta tillhör den stora industrikoncernen Wärtsilä och ingår i Arabia-gruppen. Arabia är väl här hos oss mest känt för sitt porslin och sin keramik. Det kanske kan förefalla oss svenskar lite konstigt med en koncern

som tillverkar både isbrytare, pappersmaskiner, glas och keramik, mjölkmaskiner och kaffekoppar. Och mycket annat!

Notsjö glas ägs sedan 1950 av Wärtsilä men glasbruket grundades redan 1793 och är därmed Finlands äldsta glasbruk i drift. Man har f n 323 anställda. I stort har man två olika linjer inom bruket. En gammal traditionell hytta med degelugnar och en nyare med en oljeeldad vanna med automatmaskiner. De båda linjerna har sina egna kylrör, packning och lager. Det maskintillverkade glaset görs ju i stora serier, man byter sort ganska sällan. Lagret för detta glas har alltså en betydande buffert av färdigpackat glas. Sortimentet är litet, på maskinglas endast ca 30 artiklar. Nästan allt glas förpackas i kartonger vars storlekar anpassats till de större ytterkartongerna. Dessa i sin tur har anpassats till lastpallarna. Ca 33 % av produktionen exporteras.

Staden ligger i sydvästra delen av det finska sjösystemet och man kan åka båt på underbara vattenleder till Tammerfors, en resa på ca sex timmar.

IITTALA

Den tredje dagen ägnades åt besök på Iittala glasbruk. Vi har väl alla sett glas

STURE EDVÄRSSON, YNGVE JOHANSSON, DICK FAGERLUND, LEVI ISAKSSON, HANS GUSTAFSSON OCH ALF ARONSSON TILLSAMMANS MED VÄRDARNA FRÅN IITTALA

från Iittala i affärerna här i Sverige. Bruket har en omfattande export. Det glas man exporterar har ganska länge haft sin speciella stil. Formgivare som Wirkkela och Sarpaneva har kommit med en formgivning som på ett fint sätt legat rätt i tiden och dessutom är väl anpassad till rationaliserad glasbruksdrift med vannasmältning. Tillverkningen på Iittala startades i november 1881. Man hade från början ett stort antal svenska yrkesmän som till följd av produktionsomläggningar vid Limmared och Steninge glasbruk valt att fortsätta sin glasarbetarbana i Finland.

Bruket, som är Finlands största, smälter glaset i vannor och arbetar följaktligen i tre skift i hyttan. Man har den mest avancerade produktionsapparaten av de glasbruk vi besökte. Hyttan såväl som övriga lokaler är relativt nya och arbetsmiljön bra.

Iittala tillhör Ahlström-koncernen som är en industrikoncern med många olika verksamhetsfält. Just förhållandet att såväl Notsjö som Iittala tillhör stora industrikoncerner gör att man har betydande resurser bakom ryggen, såväl ekonomiskt som tekniskt. När man beslutar sig för att satsa på ett projekt så kan man alltså ta stora tag och detta har man gjort på Iittala.

RIIHIMÄKI

Nästa bruk på programmet var Riihimäki som vi besökte nästa dag. Som guide deltog en mästare, Puonti, som tidigare arbetat på Lindshammar. Riihimäki har dels tillverkning av emballageglas, dels manuell tillverkning. Merparten av glaset smälts i vannor. Vid vårt besök höll man på med reparation av sin kristall-

FINSK LJUGAREBÄNK

vanna och smälte därför kristallen i en tvådegelsugn. Man arbetar i treskift i hyttan, 8-9 verkstäder per skift.

I motsats till tidigare besökta bruk har Riihimäki ett ganska stort sliperi. Man har också en gravör, den enda vi såg under vår rundtur. Sliperiet är inrymt i en gammal fabrik, ca 500 m från själva glasbruken, vilket naturligtvis inte är särskilt rationellt. I anslutning till sliperiet har man också en syrapolering med kvinnlig personal. Arbetet är manuellt, men mekaniska hjälpmedel används för lyft och flyttning mellan karen.

Det allmänna intrycket man fick av vår rundtur i finsk glasindustri kan sammanfattas i följande punkter:

-vissa bruk har gjort och något planerar stora investeringar för att rationalisera produktion och lagerhållning.

-vissa delar av industrin är i stort behov av sådana satsningar.

-skiftarbete är vanligt.

-man har mycket kvinnlig arbetskraft, även i hyttorna för hetsprängning, inbärning o dyl.

-vannor är den dominerande smältugnstypen.

och sist men inte minst: -man visade oss en utomordentlig gästfrihet och lät oss se så mycket av bruken som vår tid medgav.

Den femte dagen ägnades åt besök i några glasaffärer i Helsingfors och åt att se på stan innan vi embarkerade "Svea Regina" för ännu en härlig sjöresa.

Sett med reseledarens ögon måste resan betecknas som mycket lyckad och hur skulle den kunna bli något annat. Utsökt väder, fint mottagande på alla håll och en fin anda i gänget.

Denna anda kanske bäst kan illustreras av en replik från ett restaurangbesök med dans: "Jag fick tag i ett fruntimmer med glasögon, men hon tyckte nog jag var för gammal - så hon tog av sig glasögonen".

SEX BJÖRNAR

Konstnärer till USA

Från den 20 september till den 20 oktober ställer Ann Wärff ut i USA, samtidigt i fem städer: New York, Atlanta, Los Angeles, Nashville och San Fernando.

Hon kommer att visa ca 150 unika bitar hos Altmans i New York och ett 60-tal i var och en av de andra städerna. Samtidigt ställs bitar ur det ordinarie sortimentet ut. Hela kollektionen är värd flera hundra tusen kronor.

Syftet med utställningen är att ytterligare försöka få in namnet på formgivaren och företaget och samtidigt slå ett slag för svenskt glas över huvudtaget.

Ann Wärffs senaste skulpturer har gjorts som glas-klumpar som sedan klyvts, slipats och satts ihop till symmetriska grupper på ett fantasieggande sätt. Namn som "Grodslottet", "Gurkans hemlighet" osv kan kanske ge en antydning vad det rör sig om. Ann Wärff är speciellt mån om att framhäva sliparnas betydelse för hennes skulpturer. De har kanske kommit i skymundan tidigare.

I USA har man på senare tid börjat experimentera mycket med glas som skulpturmateri-
al och bl a har ett par universitet tagit upp glasproduktion bland kurserna. Ann Wärff är dock inte särskilt imponerad av deras

nyskapande verksamhet utan vill gärna visa vad tradi-

tion och kunnande i Kosta kan åstadkomma.

Ann kommer att åka till USA lagom till öppnandet i New York och kommer sedan att besöka de andra utställningarna under den månad de varar.

Ulrica och Bertil Vallien kommer att ställa ut på en enda plats; varuhuset Bonniers i New York med vernissage den 25 september och en månad framåt. Det kommer att handla om ca 250 bitar, vilka kommer att placeras i ett eget galleri inne i affären. Även Vallienarna kommer med spännande saker - sagoskimmer och mystik kan sägas vara ett karaktäristiskt drag. De vill med den här utställningen protestera litet mot alltför perfekt teknik vid glasframställningen.

För Ulrica kan man säga att själva målningen är huvudsaken. Hon skapar glasbitar av alla de former med huvudmålsättningen att sedan måla dem i sin friska litet naivistiska stil.

För Bertil däremot är det själva formen som är det viktiga. I utställningen på Bonneris är det kuberna som dominerar. Bertil pusslar ihop fyrkantiga glasblock, trä och färgat glas, som bildar stora spännande skulpturer.

Även Vallienarna kommer att vara i USA när deras utställning öppnar

ANN WÄRFF PÅ LJUGAREBÄNKEN TILLSAMMANS MED HANS ISRAELSSON, ARTHUR ZIRNSACK, OCH JAN ERIK RITZMAN

Blivande mästare

GÖSTA STRAND TILLSAMMANS MED NÅGRA AV DE NYANSTÄLLDA GRABBARNA UNDER EN INTRODUKTIONSTUR PÅ KOSTA GLASBRUK

I samband med skolavslutningarna gick företaget aktivt ut och informerade om behovet av glasarbetare i hyttorna. Intresset för glasarbetaryrket tycks öka och vi har nu nio unga grabbar i våra hyttor. För att dessa och de som börjat de senaste åren skall få en chans att lära sig grunderna i yrket skall vi starta en utbildning i höst.

I Åfors kommer Eddy Holub att vara instruktör för en utbildningsverkstad. Den kommer att vara igång varje lördagsförmiddag med början i september. Eddy kommer att utbilda grabbar från Åfors, Boda och Johansfors. Ungdomarna kommer att få hjälp med resan och dessutom ett utbildningsbidrag.

I Kosta räknar vi med att utbildningen kan bedrivas på arbetstid under de första höstmånaderna. Hyttan har då plats för en utbildningsverkstad. Två elever beräknas vara under en instruktörs ledning medan de övriga Kosta-eleverna arbetar som vanligt. Genom att byta elever får alla instruktion under veckans lopp.

Totalt kommer nitton elever att instrueras. Sju av dessa kommer från Kosta, sex från Boda, fyra från Åfors och två från Johansfors.

Vi planerar även att, med början nästa år, ge de mer kunniga glasarbetarna en möjlighet att pröva på nya saker under en erfaren instruktörs ledning.

Kungligt Londonbesök

Under ett besök i London studerade kronprins Carl-Gustav stadens största och elegantaste varuhus, Harrods. Eftersom vi har en specialutställning med graverade pjäser på Harrods passade kronprinsen på att besöka den under vår engelske representant Mr Goodings ledning.

Amerikaner studerar glas

AB Åforsgruppen hade under en vecka besök av tretton representanter från Kenton Corporation, ett företag som har hand om vår försäljning i USA. Huvudsyftet med besöket var att ge amerikanerna en möjlighet att lära sig glastillverkningens grunder genom studiebesök på våra bruk. Dessutom fick försäljarna tillfälle att göra några uppskattade utflykter till andra delar av Småland.

Besöket var arrangerat tillsammans med Kommerskollegium, som även betalade resan till Sverige.

Lars-Gunnar Rydén, en av ciceronerna för våra amerikanska gäster, kommenterar:

-Vi hoppas att vi har ökat besökarnas intresse för glas och glastillverkning. På lång sikt tror vi att ett arrangemang som detta kommer att medföra ett förbättrat försäljningsresultat.

LARS GUNNAR RYDEN OCH CARL-HENRIK ÅFORS TILLSAMMANS MED ETT GÅNG GLADA AMERIKANARE

Allan Winsth, hyttmästare

I vår artikelserie om olika yrken planerade vi intervju en hyttmästare. Vem vet mer om detta yrke än Allan Winsth, hyttmästare i Boda sedan 38 år tillbaka? Allan har nyligen blivit pensionerad och vi frågar därför:

-Hur känner en pensionerad hyttmästare sig?

-Det känns skönt att varva ned och slippa ansvaret för hyttan. Men inte släpper man alla kontakter med bruket bara för att man är pensionär. Förra veckan jobbade jag tre nätter som instruktör åt en ny smältare och hela nästa vecka ska jag guida turister. Nu bestämmer jag emellertid själv när jag vill hjälpa till och det är bra.

ALLAN WINSTH I GRÖNGRÄSET MED ERIK HÖGLUNDS GLAS

Företagshälsovården informerar

Doktor Radecka-Skoglundh rapporterar att hälsokontrollerna har genomförts i en forcerad takt vid bruken i Boda och Åfors. Hälsoundersökningarna av personalen i Johansfors har pågått under en längre period och är nu i det närmaste avslutade.

Åforsgruppens företag ligger väl framme jämfört med centralens övriga medlemsföretag, när det gäller genomförda hälsokontroller. Industriläkarcentralen i Emmaboda har nu varit i verksamhet i 2 år. Från de anställdas sida har man uttryckt önskemål om en redovisning av vår verksamhet och jag tycker att företagstidningen är det rätta forumet för sådant.

Målsättningen med vår verksamhet är att i enlighet med SAF-10 rekommendationerna bedriva hälso- och sjukvård för de anslutna företagens anställda. Mycket stor vikt läggs vid den förebyggande verksamheten. Tidsmässigt försöker vi hålla oss till 50 % hälsovård och 50 % sjukvård. Jag skriver "försöker", för då det tyvärr fortfarande inte finns någon välordnad öppen vård i Emmaboda distrikt, har det varit omöjligt att undgå ett stort tryck på sjukvårdssidan. För att kunna arbeta rationellt har vi tidsbeställningar för alla besök (såväl hälso- och sjukvård). Endast plötsliga insjuknanden i arbetet och olycksfall kan och får komma omedelbart.

Väntetiderna varierar mellan 3-14 dagar, helt bero-

ende på tillgång av distriktsläkare i Emmaboda. Rehabiliterande verksamhet är beroende av det enskilda företags möjligheter.

Under det gångna året har utarbetats vissa samarbetsrutiner mellan företagen och företagshälsovården. Som exempel på sådan verksamhet kan nämnas samarbetsgrupper, bl a hos Stenberg-Flygt och Emmaboda Glasverk, i vilka ingår företrädare för personalavdelning, industriläkarcentralen, fackföreningarna och även driftsledningen.

Man träffas en gång i månaden och i diskussionsform dryftas gemensamma angelägenheter. På detta sätt går impulserna från företagen till industriläkarcentralen och omvända vägen. En dag i veckan (onsdagar) besöker företagsläkaren företagen. Vid rond genom företaget diskuterar man olika uppkomna problem, bl a av ergonomisk natur samt åtgärder, vilka kunna bidra till miljöförbättring. Dessutom deltar läkaren och sköterskan i skyddskommittéernas arbete.

Under rubriken hälsovård har man gjort bl a riktade hälsokontroller ålder 40-67 år - 372 st.

Ett axplock siffror ur vår årsrapport:

Antal anslutna anställda var den 31.12.1972 - 1943 st och antal anslutna den 1.6.1973 omkring 2200 st.

Industriläkaren har gjort 64 besök på företagen, samt bevistat 8 olika sammanträden.

Industrisköterskan har gjort 242 besök på företagen, samt bevistat 9 sammanträden.

Industriläkarcentralen har besökts av 3879 anställda, därav för sjukvård:

2476 besök (63,8 %) inkluderat 373 besök för olycksfall

och för hälsovård:

1403 besök (36,2 %)

En vanligaste olycksfallstypen var skärsår, som svarade för 61,8 % av alla skador.

Sjukdomsdiagnostiken domineras av sjukdomar i rörelseapparaten och ryggraden, vilka står för ca 28 % av fallen. På andra plats står nervösa besvär för 10,4 % följt av hjärt och kärlsjukdomar 9,2 %. Mat-smältningsorganens sjukdomar utgör 8 % och njur- och urinvägar 7,4 %. Därefter kommer infektionssjukdomar med 7,2 %, hudsjukdomar med 6,3 % och öron- näs- och hals med 6,7 %.

Yrkesinriktade hälsokontroller för förebyggande av silikos (dammlunga) - 100 st.

Yrkesinriktade hälsokontroller för förebyggande av bly - 20 st.

Minderåriga - 23 st.

Uppföljning av hälsokontroller - 150 st.

Nyanställningar - 333 st.

Uppföljning av nyanställningar - 66 st.

Vaccinationer - 221 st.

Diverse intyg, körkort o dyl - 42 st.

Man har utfärdat 371 remisser till olika lasarettssavdelningar.

Man behandlade sammanlagt 67 omplacerings- arbetsvårds- och pensionsärenden.

14 st pensionsintyg blev skrivna.

Man gjorde 517 st Ekg-undersökningar, 833 st hörselkontroller, 801 st synkontroller, 119 st lungkapacitetsprov, 56 st konditionstester.

I laboratoriet har i första hand Ann-Sofie utfört ca 6000 olika undersökningar.

Som framgår av ovanstående har det inte saknats arbete för vårt vidkommande. För att göra vårt arbete mera ändamålsmässigt är det önskvärt med en utbyggnad av den tekniska delen av Industriläkarcentralen och första steget togs nu under 1973 då vi fick ergonomen Torsten Olsson som konsult under sammanlagt 12 veckor. Nästa steg är, hoppas vi, att få en skyddsingenjör fast knuten till centralen. Lika önskvärt är en förbättring av distriktsläkavården i samhället, vilket för oss skulle möjliggöra bättre koncentration på den förebyggande delen av verksamheten.

-När började Du arbeta med glas?

-Någon längre glasarbetar-tradition har vi inte i vår släkt. Farfar kom hit till Boda från Gryt och far arbetade som slipare här. Som alla smågrabbar i Boda på den tiden började jag jobba i bruket på sommarloven. Det var brukspatron som sa till oss smågrabbar att vi skulle hjälpa till i hyttan. Han tyckte inte om att vi gick sysslolösa på somrarna.

-Hur gamla var ni, då ni började?

-Man fick egentligen inte börja förrän man var tretton år, men de flesta började långt innan dess. Några gick i hyttan redan innan de börjat skolan.

Eftersom många pojkar jobbade olagligt var arbetet inte utan problem. När det var osämja eller avundsjuka mellan Bodaborna var det inte ovanligt att man stämde sin antagonist om han lät sina minderåriga barn arbeta i hyttan.

Några böter behövde man aldrig betala, det klarade brukspatron av.

-Hur lärde man upp ungdomarna på den tiden?

-Arbetstakten var inte så hög som nu. Inbärare, formhållare och värmare hade mer tid att lära sig hur man arbetade i verkstäderna. Man gjorde mycket mer drivet glas på den tiden och själv lärde jag mig mycket som värmare i en drivglasverkstad.

-Hur kom det sig att Du blev hyttmästare?

-Det kom som en stor överraskning för mig då patron frågade mig om jag ville bli hyttmästare. Det var 1935. Jag arbetade som anfångare och var med i en grupp, som diskuterade lö-

ner med patron. När vi var klara frågade han om jag ville bli hyttmästare. Det var bara att sätta igång.

-Var det inte svårt att börja som hyttmästare mitt under depressionen?

-Jo, det var det. Vi hade alltid haft bra med jobb här på Boda men under depressionen var det svårt. Vi slog inte igen, som många andra bruk, men nog fick vi kämpa. Varje morgon väntade vi på posten för att se om vi hade fått några order. Om det fanns några order var det bara att gå ut och göra glaset i hyttan. Fick vi inga order, gick jag ned i lagret och kontrollerade, om det inte fanns några luckor i de överfulla hyllorna.

-Har hyttmästarens arbetsuppgifter förändrats under Din tid i Boda?

-Arbetsuppgifterna är stort desamma. Då som nu deltar man i planeringen av produktionen, man fördelar arbetsuppgifterna på de olika

verkstäderna, tar fram prover, ansvarar för formarna och kontrollerar glasets kvalitet.

Förr kanske man hade ett större personligt ansvar för att allt fungerade i hyttan. Då skulle man alltid vara på språng om något hände. Om det var natt eller dag hade ingen betydelse. Dessutom fick man ofta rycka in som både polis, kurator och läkare. Vid slagsmål och fylleri var det hyttmästaren, som fick lugna och plåstra om stridstuppena.

-Vilka är de bästa och sämsta sidorna i Ditt yrke?

-Den största fördelen har varit att man har kunnat planera sitt jobb på egen hand. Den självständigheten skattar jag högt.

Det stora ansvaret för hyttan har känts betungande ibland. Man har aldrig känt sig riktigt fri från jobbet. Problemen i hyttan har man tagit med sig hem. Någon riktig fritid har man aldrig haft.

-Men det får Du väl nu?

-Som jag sa tidigare, så har jag inte släppt kontakten med bruket helt och hållet, men det är klart att jag njuter av min fritid. Några fritidsproblem har jag inte. Trädgården kring huset skall skötas och min hyvelbänk i källaren har redan kommit till heders igen.

Fackligt:

Fabriks avd.122 jubilerar

Den 25 mars 1903 samman kallade glasblåsaren Gustav Bergkvist till ett möte i Läsestugan i Kosta för att diskutera frågan om bildandet av en fackförening vid bruket. Till mötet hade 36 personer infunnit sig. Man beslöt att bilda en förening. Vid ett nytt möte fyra dagar senare ingick ytterligare åtta medlemmar. När föreningen den 1 april började sin verksamhet hade den 44 medlemmar. Gustav Bergkvist valdes till ordförande. Månadsavgiften bestämdes till 50 öre. Möten skulle hållas en gång i månaden. Föreningen anslöt sig till dåvarande Glasarbetarförbundet och erhöll avdelningsnummer 21. Det är denna förening som är ursprunget till vår nuvarande avdelning, vars sjuttioåriga tillvaro vi firar i år.

I avdelning 21 var endast glasblåsare anslutna. Glas-sliparna bildade en egen fackförening ett par månader senare. Detta skedde vid ett hemligt möte på Kasernevinden, där socialdemokratiska partiets agitator Elmgren medverkade. Avdelningen fick vid anslutning till Glasarbetarförbundet avdelningsnummer 13. Grov- och diversearbetarna organiserade sig 1904 och in-

gick som avdelning 122 i Svenska Grov- och Fabriksarbetarförbundet. När Glasarbetarförbundet upplöstes och ingick i Grov- och Fabriks år 1907 anslöt sig glasblåsare och slipare till avdelning 122. 1910 gick Grov- och Diversearbetarna ur avdelning 122 och bildade egen avdelning med nummer 33 i förbundet. Denna avdelning lades ned 1935 och dess medlemmar återvände till avdelning 122.

Det var ingen lätt uppgift att bilda fackföreningar på den tiden. Arbetarna ha-

ersättning för övertid betalades inte.

Den första arbetskonflikten vid Kosta utbröt 1906 och varade i åtta månader. Orsaken var att två arbetare, Rudolf Swahn och Viktor Lindkvist, delat ut ett antimilitaristiskt flygblad och andra socialistiska skrifter. För detta blev de avskedade. Fackföreningarna ansåg att avskedandet var ett angrepp på åsiktsfriheten och en kränkning av föreningsrätten. De krävde att de avskedade skulle återtagas i arbetet

DEN 70-ÅRIGA FACKFÖRENINGENS NUVARANDE STYRELSE
Nedre Fr.v. SVANK LEEK, GÖSTA STRAND, LARS-GÖSTA MAGNUSSON
Övre Fr.v. HANS ISRAELSSON, JAN IVAR KARLSSON, JAN ERIK RITZMAN, GÖRAN JOHANSSON

de inte någon erkänd föreningsrätt och de som agiterade för bildande av fackföreningar riskerade att bli trakasserade på olika sätt. Ofta hände det att de blev avskedade och svartlistade.

Det fanns många uppgifter för fackföreningen att gripa sin an, t ex förkortning av den långa arbetstiden och arbetsgivarnas godtyckliga avdrag på överenskomna ackordspriser om förtjänten någon gång skulle överskrida den vanliga. Det tog ända fram till 1907 innan det första avtalet ingicks. Där fastställdes bl a arbetstiden till 9 $\frac{1}{2}$ timmar för hyttan och 10 timmar för övriga arbeten. Någon

och underströk detta med att blockera deras arbetsplatser.

En del av de 70 år avdelningen existerat har varit svåra. Första och andra världskriget satte sina spår även vid bruket. Den svåraste perioden var utan tvekan under 20- och 30-talen. Arbetslösheten var stor. Vid julen 1930 avskedades inte mindre än 150 man. På den tiden hade man ingen erkänd arbetslöshetskassa, utan den enda försörjning man kunde få var genom de s k AK-arbetena som bjöds ut till dålig betalning.

Tiderna har sedan dess förbättrats och arbetarna har kämpat sig till bättre och

tryggare tillvaro inom många väsentliga områden. Man har fått större trygghet i anställningen, förbättrade lönevillkor, förkortad arbetstid och, inte att förglömma, fyra veckors semester.

Vid Kosta hade så tidigt som 1893 bildats en fackförening med Aron Nilsson som ordförande. Fackföreningen lades dock ned 1897 efter en fest, som anordnats för medlemmarna, ett egendomligt slut på verksamheten. 1898 var det åter dags för en ny fackförening. Denna blev dock mycket kortvarig och lades ned samma år. Mellan 1898 och 1903 fanns inte någon som helst fackförening.

Från Kosta-avdelningen har under årens lopp skolats fram en rad personer, som lagt ned ett mycket aktivt arbete för glasarbetarkåren. Vi kan i detta sammanhang nämna några exempel: Oscar Roos, medlem i förbundsstyrelsen i många år, ombudsmännen Ernst Eckström, Göran Palm och Ernst Gustavsson, och inte att förglömma, Ragnar Bengtsson, som var ordförande i avd 122 i många år och även var medlem i Förbundsstyrelsen ett flertal år. Den sistnämnde var under 28 år avdelningens ordförande, och man kan nu träffa honom som ciceron vid Kosta Glasbruk.

Avdelningens verksamhet har under denna 70-årsperiod präglats av en livlig aktivitet. Många medlemmar bör tackas för ett förtjänstfullt arbete. De problem vi idag har att arbeta med inom avdelningen skiljer sig en hel del från vad pionjärerna hade att brottas med. Vi ser med tillförsikt på det fortsatta fackliga arbetet inom avdelningen.

Stig Fjällén Gösta Strand

Fabriksklubbarna

Fabriksklubbarna i Johansfors och Boda hade sina årsmöten efter pressläggningen av förra numret av personaltidningen. Vi presenterar därför de nya styrelserna i detta nummer.

Fabriks avd 44 klubb nr 6, Johansfors

Ordf - Olle Karlsson
v Ordf - Bengt-Åke Karlsson (AMB)
Sekr - Karl Roos
Kassör - Bengt Karlsson
v Sekr - Sölve Fransson

Företagsnämnd: Olle Karlsson, Fred Erlandsson, Birger Gejmark, Rune Axelsson, Gunnar Wilhelmsson.

Centrala nämnden: Olle Karlsson, Rune Axelsson.

Skyddsombud: Arne Ottosson, Bertil Engman, Ture Mattsson.

Fabriks avd 44 klubb nr 4, Boda

Ordf - Olle Andersson.
Sekr - Lennart Berg
Kassör - Olle Persson
Paul-Evert Svensson
Gustaf Oskarsson
Revisorer - Ingvar Svensson, Alvar Svensson, Bernt Elofsson.

Lokala företagsnämnden: Alf Aronsson, Bernt Elofsson, Kennert Christiansson, Ingvar Svensson, Alvar Svensson, Olle Andersson.

Centrala nämnden: Olle Andersson, Richard Müller.

Skyddsombud: Kennert Christiansson, Ingvar Svensson, Gustaf Oskarsson, Tord Brånéus, Kristian Pumplun.

Smygpropaganda

Centrala företagsnämnden beslöt att den politiska propagandan inför valet skulle stanna utanför fabriksportarna. En omfattande smygpropaganda tycks dock vara igång på Kosta Glasbruk.

Under semestern målades gravör- och målarverkstaden om i rött. Svaret kom emellertid snabbt. Det tog bara en fredagsnatt att måla om hyttan - i blått!

Saxat från företagsnämnderna

Centrala nämnden

Orderingången har varit bra under första halvåret 1973. Orderstocken var god vid halvårsskiftet. Faktureringen har i det närmaste nått upp till de högt satta mål som man har i budgeten. Direktör Rosén poängterade att företaget måste sköta produktionen klokt och effektivt för att hålla leveranserna enligt budget.

Försäljningen på export har utvecklats positivt. De mest expanderande marknaderna ligger i Tyskland, England, Australien och Japan.

Försäljningen inom Skandinavien är oförändrad. Den konjunkturuppgång som noterats inom andra branscher har ännu ej slagit igenom inom glasförsäljningen.

Kosta

Arbetet med centrallagret fortsätter enligt planerna. Transporten av glas från Kosta kommer att gå genom sliperiet ut till det nya lagret. Produkterna från Boda, Åfors och Johansfors kommer att transporteras till en lastbrygga där de tas om hand av lagrets tryckar. Lastbilstransporterna till och från centrallagret kommer att ledas via en väg bakom bruket. Härigenom slipper man den tunga trafiken över det centrala bruksområdet.

Den nya syrapoleringen är snart klar. En stor arbetsinsats har lagts ned för att lösa miljövårdsproblemet. Företagets lösning kommer att minimera de skadliga utsläppen. Den testas för närvarande.

Försäljningen vid sekundaboden har varit trångbodd

NATURBARN? FÖRETAGSNÄMNDEN I JOHANSFORS HÖLL SITT SAMMANTRÄDE UTE I DEN SKÖNA KVÄLLSSOLEN VID DAMMEN

i sommar. Företaget skall därför undersöka möjligheterna att flytta sekundärförsäljningen till större lokaler.

Boda

Boda Nova har utvecklats bra och företaget tycks nu ha stabiliserats. Det är känt och respekterat bland konsumenter och i affärskretsar både utom och inom landets gränser. Nya produkter skall tas fram samtidigt som satsningarna på de gamla fortsätter.

Boda Smide tycks ha en ljus framtid. Smidet passar väl in i den allmänna smaktrenden.

Nämnden diskuterade möjligheten av att bygga en swimmingpool. Poolens längd föreslogs bli antingen 6,5 x 12,5 m eller 5 x 8 m. Om den skall byggas bör den placeras mellan skolan och idrottsplatsen. Vidare kontakter skall tas med kommunen för att undersöka om det går att få kommunala bidrag.

Åfors

Ritningarna till ombyggnaden av glaskammaren är inte slutgiltigt fastlagda.

Berörda arbetare samt industriläkaren kommer att få yttra sig innan beslut fattas.

Erik Rosén föreslog att man skulle undersöka intresset för byggnation av egna hem i Eriksmåla. Nämndledamöterna var positiva och Malte Ericsson fick i uppdrag att efter kontakt med byggnadsfirma informera personalen om vilka möjligheter som kan erbjudas.

Johansfors

Erik Rosén förklarade att utvecklingen vid Johansfors Glasbruk är god. Företagsledningen är tillfredställd med det arbete som utförs på bruket. Arbetarstammen är bra och tjänstemän och arbetare är trevliga att samarbeta med.

Sven Ericsson informerade om planerna för ombyggnation av hytta och glaskammare. Hyttans och glaskammarens personal kommer att informeras innan beslut fattas.

Ombyggnationerna kommer att medföra en förändring av layouten på ugnarna, öka kylrörskapaciteten samt förbättra materialflöde och arbetsmiljö i glaskammaren.

"Kasper" om motion

Erik "Kasper" Karlsson, slipare i Kosta, åkte i mars Vasaloppet för tionde gången. Kasper tränar för nästa Vasalopp genom att löpa runt en motionsslinga ett par gånger i veckan.

Vi frågade Kasper vad han ansåg om korpiddrottarnas motionsidé:

-Det är ett fint initiativ, eftersom alla kan vara med. Var och en kan ju träna efter sina förutsättningar.

Har man väl börjat motionera är det svårt att sluta. Man känner sig helt enkelt bättre både fysiskt och psykiskt.

Motion för alla

Vi har tidigare informerat om att vi under hösten räknar med en korpiddrott under mera organiserade former. Nu har vi kommit så långt att det är dags att presentera våra tankegångar:

Själva grundtanken är att så många som möjligt skall delta i någon form av regelbunden motion. Nu är det som bekant inte alla som vill eller kan delta i sådana "typiska" korgrenar som t ex fotboll och hockey-bockey. Problemet är då att hitta någon korgren som passar de flesta av oss. Vi tror att en lösning på problemet är denna:

-Alla som deltar i någon av nedan uppräknade grenar tilldelas något som vi kallar för motionspoäng.

-Denna motionspoäng ger vinstchanser i en tävling. (Ju fler poäng Du har, desto större vinstchans.)

Här är korgrenarna samt vilken prestation som krävs för en motionspoäng:

- 1 Löpning 2,5 km
- 2 Simning 300 m
- 3 Cykling 8 km
- 4 Snabb promenad 5 km
- 5 Badminton 30 min
- 6 Fotboll 30 min
- 7 Handboll 30 min
- 8 Tennis 60 min
- 9 Konditionsträning (löpning+gymnastik) 60 min
- 10 Bordtennis 60 min
- 11 Motionscykel 60 min

I och med att antalet grenar är så pass stort finns det säkert någon eller några som passar just Dig. Det innebär att om Du hellre vill knalla vackert på en cykel eller gå promenader i stället för att flänga omkring på en fotbollsplan - så kan Du ändå vara med i Åforsgruppens korpiddrott!

Ett problem som vi ännu inte har löst är lämpliga priser till motionstävlingen (träningsoveraller, cyklar m m??). Vi vill att Du funderar på detta och på hela den presenterade motionsidén för att sedan delge oss Dina synpunkter.

"Sparka och spring"

Korpfotbollen sparkades i gång veckorna före semesteren. Ett sextiototal spelare från bruken i Kosta, Boda, Åfors och Johansfors samlades för att pröva krafter och bollkänsla.

Utgången av serien är oviss. Skall Kostas andralags starka försvar hålla mot Bodas offensiv?

Resultat

Kosta 1 - Johansfors	8-5
Åfors - Kosta II	0-8
Boda I - Kosta III	9-2
Boda I - Kosta I	9-8
Boda II - Boda I	7-16
Johansfors - Kosta II	2-6
Kosta III - Åfors	0-1
Kosta II - Boda II	14-0
Åfors - Johansfors	0-5
Kosta I - Kosta III	13-1
Johansfors - Boda II	5-3
Kosta I - Åfors	1-4

Serietabell

Kosta II	3	3	0	0	28-	2	6	p
Boda I	3	3	0	0	34-	17	6	p
Kosta I	4	2	0	2	30-	19	4	p
J-fors	4	2	0	2	17-	17	4	p
Åfors	4	2	0	2	5-	14	4	p
Kosta III	3	0	0	3	3-	23	0	p
Boda II	3	0	0	3	10-	35	0	p

SEXTON KORPKÄMPAR, ÖVRE RADEN KOSTA 1, UNDRE RADEN JOHANSFORS

Hundratusen turister

Våra glasbruk i Kosta, Boda, Åfors och Johansfors fylls varje sommar av turister. I Kosta får vi årligen besök av 100.000 turister. Under sommaren nås en topp med upp till 1.000 besökande per dag.

Mrs Underland, Florida:

-Jag kom hit för att köpa glas, då man handlar mycket billigare här än i USA.

Efter att ha fått se alla de moment, som ingår i en sådan här hantverksmässig framställning, förstår jag att glaset inte är så dyrt som jag tidigare ansett. Det beror på att jag tidigare inte vetat något om framställningen. Det är roligt att veta hur den vara man köpt framställts. Då kan man berätta om det för sina vänner.

Mr Berry, Ohio:

-Mina förfäder kommer ifrån svenska glasbruksbygder. Jag ville komma hit för att se den bygd de levde i. Jag har rest hit med en gruppresa. Det här besöket ingår i resan.

Det var mycket intressant att verkligen få gå in och se glastillverkningen.

Varför kommer turisterna till våra glasbruk? Vilka intryck får de vid sina besök?

Vi ställde frågorna till tre utländska turister.

Mrs Cooke, New Jersey:

-Jag kom hit för jag tyckte det skulle bli spännande att få se ett riktigt hantverk. Detta är ju ett av de få som lever kvar.

Det var helt fantastiskt att vi såg hur skickligt glasblåsarna formade glaset och hur det sedan bearbetades. Man skulle kunna säga att alla, som arbetar med glaset, är konsthantverkare. Det är något jag inte reflekterat så starkt över tidigare. Man hör ju ofta bara formgivarnas namn nämnas.

Värme

Varannan natt drar en smältare och en ugnsskötare glas. De, som varit med om glasdragningen, är nog överens om att det är ett slitsamt och varmt jobb.

En ny ugnsskötare pustade ut efter två timmars glasdragning.

-Det här jobbet har en stor fördel. Om man skulle komma till helvetet då man dör, kan man be maskinisten höja temperaturen så man slipper frysa.

Färgstark räkning

Vi hörde talas om en målar-räkning som man funnit i Nyeds kyrkoarkiv. Då vi sett en avskrift kunde vi inte låta bli att saxa följande:

1 Ändrat de tio budorden, särskilt det sjette, 2.24 kr.

2 Utvidgat himmeln samt insatt åtskilliga nya stjärnor å 3.42.

3 Översatt de tre kloka, samt förbättrat dem här och där 0.75.

4 Gjort världens ände längre 0.54.

5 Gjort Röda Havet rent som var mycket smutsigt 1.90.

6 Gjort nya skor på hästarna för Elie vagn och någorlunda betecknat vägen till himmelen 2.63.

7 Inlagt mera vishet i Josefs ansikte och fernissat Potifars hustru 2 kr.

Kvitteras den 2 november 1866

A P Björklund Ullerud